

BUDA - PESTA
25 Maiu st. v.
6 Iunii st. n.

Va esî joi'a si duminec'a.
Redactiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 40.

ANULU XIV.
1878.

Pretiulu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

ADIO LA POIANA-LUNGA.

Poesia, cântu, placere,
Au peritu si m'au invinsu :
Totu se stinge în tacere,
Numai dorulu sta nestinsu !
Plai cu flori mirositore,
Câmpu de roze parfumatu,
Paserele caletore,
Vîntu de frundie 'namoratu,
Lunci placute si duióse
Unde lacramioare crescute,
Doine dulci, armoniose . . .
Vîntulu sufla,
Nav'a pléca,
Eu pornescu !

Flori, câmpii resunatore,
Voiu sè plângu dar lânga voi,
Caci sùm frundia caletore
Si me ducu in sboru de foi !

Acum ori ce amintire
Este unu jalnicu suspinu,
Ori ce tainica simtire
Noru de plòia pe seninu !
Ori ce voce de placere
E ofstatu petrundietoru,
Ori ce dulce adiere
Glasu de crivetiu mugitoru !
Traiu, retragere placuta,
Unde florile iubescu,
Cântu de doru, lunca tacuta . . .
Vîntulu sufla,
Nav'a pléca,
Eu pornescu !

Filomele, voci duióse,
Voiu sè plângu dar lânga voi,
Caci din roze graçiose
Sboru în veştejite foi !

Frati, placute suriore,
Fiti ferice, bunu remasu !
Vîntulu rupe câte-o flóre,
Frundia pléca, eu ve lasu !
Filomel'a ce suspina
Pentru mine e 'nsedar;
Cerulu meu nu se 'nserina,
Si stelutiele disparu;
Nimeni dorulu meu nu scie,
Paserile-l banuescu . . .
P'unu océnu de vecinie
Vîntulu sufla,
Barc'a pléca,
Eu pornescu !

Flori, câmpii resunetore,
Voiu sè plângu dar lânga voi,
Caci sùm frundia caletore
Si me ducu în sboru de foi !

Fericire esî departe
Când iau tainiculu meu sboru,
Doru de cale ne desparte,
Vai ! de ce sùm caletoru !
Voiu vedé cladiru pompóse,
Tronu, surisu de hipocritu,
Dar . . . nici aste vâi frumose,
Nici astu dulce ciripitu !
În atât'a desfetare,

Eu voiam sè me palescu

D'a zefirului suflare! . . .

Salutare!

Vîntulu bate,

Eu pornescu!

Filomele, voci duióse,
Voiu sè plângu dar lânga voi,
Căci din roze graçiose,
Sboru în veştejite foi!

Dec. 1876.

Barbu.

Merulu fatalu.

— Novela istorica. —

(Urmare.)

Pulcheria tóta în albu îmbracata, cum o-amu vedîtu venindu de la biserică, mai avea o mantila mohorita ce-i acoperiá tóte formelete esterne. Éra pe capu velulu albu, carele se întindea pâna la umeri, si i acoperiá fruntea si mai tóte partile capului, pentru care causa nici nu ne încumetâmu a descrie frumse-tă séu nefrumsetă unei auguste calugaritie. Personalulu ei totu asemenea. Númai diadem'a cu cruce de pe capu, semnulu Augustei, o distingă pe Pulcheria. Nu mai puçinu înse erá Pulcheria impunetore, cu espressiunea ochilor ei, si cu siguritatea voiei si logicei dênsiei.

Întrându în Tablinu, s'a asiediatu numai decâtul pe unu tronu simplu de lemn, ce erá pusu pe emporiulu din fondulu Tablinului, vis-à-vis de intrare. Lânga ea mai jos surorile ei de drépt'a si stâng'a, formându cu celealte surori calugaritie unu semicercu. Asíá primiá Pulcheria numai visite mai însemnate si binevenite.

Atenais ajungêndu la pôrt'a de feru, s'a adresatu sentinelei de la pôrta, a dá semnulu. Unu cioncanu mare de feru, fu slobozitu în pôrta de trei ori, si o ferestrutia mica deschidîndu-se, se audî o voce femeiesca, fara sè fia vedîuta, care întrebă: — Cine este?

— Atenais, ficea filosofului Leontiu din Atena, cere gracia si intrare la Augusta Pulcheria, — respuñse Atenais.

Femeia care a întrebatu la pôrta, erá asemenea calugaritie, si se numia „ianitóre“, adeca aceea care deschide si inchide usi'a séu pôrta.

Ianitórea dà de scire nomenclatorei în vestibulu, acesta alergă în gradina si anunciată Pulcheriei, sè intorce si dà semnul de deschidere, si ianitórea cu trei chei deschide, si numai o usită mica în pôrta mare se deschide, si Atenais intră.

Cu pasi rari, dar siguri, pasiesce Atenais prin peristilu, fara a privi în laturi, si suie cele siepte trepte în vestibulu.

Ea erá îmbracata cu mantela vînetă fara mânci si mare, era capulu invelit uintr'unu velu de metasa din India, nu asíá latu că lungu, si carele erá legat uintr'baltu la spate.

Ea rogă pe nomenclatorea s'o elibereze dc aces-te dôuse vestimente, si sè le pastreze, pâna la esire.

Era când o-a desfasîurat, énsasi nomenclatorea

s'a uimitu! Sórele când resare, nu luceșce mai frumosu, decât mândrulu capu alu Atenaidei.

Déca amu fi poetu orientalu, amu descrie-o astfel: Ochii ei — nöptea când se lupta cu lumin'a dîlei; buzele ei — auror'a când luminéza margaritarele; perulu ei — întrece ebenulu; statur'a ei — rusinéza ori ce finicu.

Dar nu suntem poetu, ci numai unu simplu scriitoriu de adeveru istoricu. Si vom lasá acusi sè vorbescă în privintă a acesta tatalu ei. Putem spune, că ea avea îmbracaminte fine, o rochia galbena cu brodarie scumpe la ciuratura, si o tunica de bissonu albu că néu'a, asemenea brodata cu auru, care cu spitelulu împreuna, i infasîură talia-i svelta, si peste mijlocu erá incinsa cu o cordea ângusta si lunga, care atîrnă în jos în partea din nainte. Pe picioare avea sandali rosii, colorea nobililor, la grumazu câteva sîre margitare, pe mâni brațile de auru, si în fine, déca cineva are figur'a dînei Rhea, împletit'ru perului a fost că la Rhea, cositiele în parte înodate în céfa, în parte lasate în jos pe albu-i grumazu.

Acesta ar fi deci toaleta Atenaidei, care tiênenđu în mân'a stânga unele paturi de pergamenu, unu fel de carte séu manuscrisu, întră în tablinu.

IV.

D ure re a.

Tablinulu nu avea ferești, lumin'a dîlei o capetă prin cupola. Éra sér'a se lumină prin unu candelabru — lustru — pendinte în mijlocu, în care se aprindeau mai multe lumini de céra.

Când intră Atenais, candelabru se aprinsese, căci timpulu inaintase si erá în murgitulu serei. Aspectulu la lumina e mai feericu, e mai magicu. Atenais se paru că unu ângeru cadîtu din ceru, séu că o fea mitologica. Femeile Pulcheriei, si énsasi Pulcheria, nu putu ascunde o mirare ôre-care, de acesta aparentă, de si Pulcheria cunoșcea pe Atenais.

Atenais cu îndreznéla si cu demnitate a pasîtu în tablinu, privindu dreptu în façă a augustei Pulcherie, si pâna când facu încchinatiunile îndatinate, domnia tacerea cea mai serbatoréscă.

Pulcheria, că fisionomista buna, observă indată, că Atenais sufere, si că durerea își pusese tronulu în anim'a si ochii ei straluciti. Pentru aceea o preveni.

— Bine ai venit, Atenais, ficea bravului nostru subditu Leontiu. În modestă mea casa ai locu si scutu!

— O fintă parasita, alungata, despojata de dreptulu ei, săm eu, care proscrnu rugarea mea umilita la picioarele înaltei Auguste, — incepù Atenais cu unu tonu durerosu, ce petrundea ânimile.

— Ori care sè fia durerea ta, ce o esprime fisionomia ta, eu te voi asculta, numai atât'a voi sè observu ficei filosofului Leontiu, că nu e parasita fiind Ddieu cu ea, si Pulcheria serv'a lui Ddieu, i va dá mân'a de ajutoru, încât e cu putintă, — adause Pulcheria cu linîștea cea mai mare.

— Cuvintele înaltei Auguste vérsa picuri de balsamu pe ranele ânimei mele, si lesne s'ar vindecă, déca acele n'aru proveni de la frati.

— De la frati? Te pricepu. Si profetulu împaratul s'a plânsu dicîndu: „de m'ar fi ocaritu inamiculu, asiu fi rabdatu... éra tu amiculu si cunoscutele meu, cari împreuna dulce ne svatuiam?“ — — e

durerosu a suferi nedreptate de la aceia de la cari acceptam iubire, dar nu te supera, cine a cautatu asilu la Pulcheria, nu s'a întorsu nemângaiatu, nici Atenais nu se va întorce.

— O înalta Augusta ! — esclamă Atenais cădîndu în genunchi, — o săntă Pulcheria, cum esti laudata în totu imperiulu ! Te rogu nu me lasá preda fraților mei, eu ceru dreptate a supra lor !

Pulcheria nu putu suferi îngenunchiarea ei, pentru aceea scolându-se se coborî la Atenais, si o prinse de mâna dicându-i :

— Scăla-te, iubita Atenais ! aibi îndreznăla față de mine ! nu în genunchi sè te vedu naintea mea, caci onoreea acăsta se cuvîne celui Préfnaltu, ci vino în brațele mele, că la sor'a ta, si îmi fii mie sora, si redicându-o o duse si-i dete scaunu că sè șiéda în față ei.

— Vedi asiă, acuma ién enaréza-ni secretele ânimei tale, sùm curioasa a le scî, — începù Pulcheria asiedându-se pe scaunulu seu.

Atenais fu frapata de atât'a bunatate, si tocmai își revocă în memoria, de unde sè încépa ? Pulcheria observă îndată si grabi în ajutoru.

— Ai dîsu, că fratii ti-au facutu nedreptate, cum asiă ?

— Ceru mai ântâiu scusa, o înalta Augusta ! caci o straina că mine am cutezat a calcă sanctuarului acestei locuinte. Éra caus'a mea este : fratii mei, dupa mórtea tatalui meu, m'au espropriat si alungat de la casa. Si aci érasi i-a statu vocea, de durere nepătîndu vorbi mai departe.

— Cum ? Leontiu a murit ? Sermanulu Leontiu ! Sè-i fia tierin'a usiora ! Si la mórtea sa ce dispunere a facutu ?

— Nimicu alta decâtă, cum nici odata nu l'am vedîtu, a lacrimatu privindu la frații mei, si a dîsu cu jale : „în voi nu mi s'a realizat dorint'a“, — înțielegându cumca ei nu s'a aplicat nici unui studiu.

— Si ce a enunciatu cu privintă la tine ?

— „Éra tu, flic'a mea, cu frumset'a ta, si cu sciinti'a ta vei ajunge de parte.“ Aceste i-a fost ultimile cuvînte.

— Morte de unu filosofu ! — adause Pulcheria. Si apoi frații ? — continuă întrebându.

— Frații au interpretat cuvîntele moritorului dreptu espropriare si mi-au denegat totu dreptul de moșceniare, dându-mi abia o sută de galbeni cu cari am întreprinsu acăstă caletoria.

— Si cum ai caletorit ? — se grabi Pulcheria a întrebă, că cum ar fi voit sè tréca la alta materia, că cum cainti'a Atenaidei n'ar fi fost asiă ponderosa.

— Calare, Maiestate !

— Singura ?

— M'a însoçită numai fidelulu meu servitoru Pedro, unu mauru și eunuchu, pe carele tatalu l'a cumperat că sclavu micu, si mi l'a donat u mie, si carele se léga de mine cu o fidelitate fôrte mare.

— Vedi că Ddeu grigesce ! Dar de multu esti pe cale ?

— Tatalu a murit nainte cu trei luni. Dupa mórte-i am cerutu partea mea de la frați, că sè-mi aranjezu singura scăla, dupa tipulu scălei tatâne-meu,¹¹⁾ dar ei neînvoindu-se, ci înca declarându-me

neîndreptatita, celu d'ântâiu cugetu m'a îndemnatu sè iau refugiu aici.

— Bunu cugetu.

— Capetându sut'a de galbeni, mi-am pachetatu rufelete si vestimentele cele mai necesarie, si calare pe caii mei, ce i avusesem, am plecatu.

— De ce n'ai venit upe mare ?

— Am voit upe atingu unele locuri mai de frunte si renumite, si am cugetat cumca o caletoria pe uscatu nu e asiă pericolosa că pe mare.

— Si-apoi ?

— Nainte de dôue luni am plecatu. Am atinsu Olimpulu, Saloniculu, Filipopolulu si Adrianopolulu. Nimicu reu nu mi s'a întîmplat. În totu loculu am afiatu ómeni binevoitori. Éra pe calea cea lunga se silia Pedro a me distrage cu naivitatea si buneția sa.

— Si când ai sosit uici ?

— Numai cu câteva ore mai nainte.

— Unde sunt caii, paculu si Pedro ?

— La ospetaria, nu departe de Cisterna.

— Ah ! acea nu vom suferi. Îndată voi dispune aducerea lor în curtea domnescă ; este acolo destulu locu si pentru servitul Atenaidei. Si scolându-se merse la o mésa, scrise câteva cuvînte, si o predede nomenclatōrei în vestibulu.

— Sùm fôrte multiamitōre, înalta Augusta, de si nu asiū fi voit upe facu atât'a incomodare. De altmintrelea me temu, că Pedro fara mine nu va veni. Eu i-am dîsu, că fara mine sè nu se îndeparteze nicairi, si elu are atât'a simplicitate, de nu va voi sè asculte nici de trimisii maiestatii tale.

— Dóra voi reesi în numele împaratului ?

— Anevoia credu, de si elu a vorbitu chiar cu maiestatea sa împaratulu, lângă Cisterna, unde eu m'am fost retrasu puçinelu, éra Pedro privia la petrecerea din Hipodromu.

— Cu atâtua mai bine dara. Acuma sè vedem ce sè facem cu ingrații tei frați ?

— Ceru partea mea de mosia. Tatalu meu a avutu mai multe vile în Atena, cu gradini si pamânturi fructificatore, si cas'a din Acropolis de lângă Panthenonu în cetate, care eră locuintă nostra si scol'a tatalui meu, facu o avere însemnata !

— Si alta ceva nu mai ceri ?

— Ceru a se statui unu exemplu, sè fie si pedepsiti !

— E bine, asculta sentent'a mea. Processulu în acestu momentu îl terminămu. Cea mai mare pedepsa pentru frații tei, este iertarea ta.

Fruntea neteda si frumosă a Atenaidei se încrești, ea facu unu gestu că si celu ce aude de odata si ce-i place si ce nu-i place.

— Vedu că nu me pricepi încă. Dar sè te întrebă alta ! — continuă variandu întelépt'a Pulcheria.

— Binevoiesce, înalta Augusta ! — respunse Atenais încordându-si atențiunea.

— Cum iti place metropol'a ?

— Fôrte bine. Aten'a e rara cu monumintele sale, d'ar aci mi se pare că toté sunt mai splendide.

— Dar ce dîci de locuintă mea ascetică ? Vino si vedi-o mai bine, — dîcîndu aceste se scolă si

tatu pâna la împaratulu Iustinianu, carele le-a închis. Cantu. Totu acolo.

¹¹⁾ Aceste scăle academice asiă numite a Filosofilor, a sus-

luându-o de mâna, i aretă totu localulu internu, care noi l'amu descris u mai sus.

— Nu e nimicu de observatu. Ací tóte corespundu vietii ce ti-ai alesu, Augusta Dómna!

— Acum mai spune-mi un'a : esti botezata séu nu?

— Nu sùm.

— Am cugetatu. Filosofii decomunu aștepta etatea barbatiei pâna la botezu. Ba ei confundându pré tare filosofia classica cu preceptele evangelice, si voindu a împacá asiá dicêndu pagânismulu si creștinismulu, aru primi numai moral'a, fara fundamentulu moralei, dogmele. Ocupatu-te-ai si tu cu Evangelia, dupa datin'a filosofilor nostri din Atena.

— Ocupatu, si cá proba tocmai am adusu cu mine o opera mica, cá sè o subșternu de suveniru maiestatii tale, care documentéza, că eu simtiesc creștinesce, — si cu aceste cuvinte predete Pulcheriei opșorulu de pergamentu.

Erá o poesía de siese metre în 2343 versuri, despre viéti'a lui Isusu, plina de omerochentra, adeca sentintie împrumutate din Omer, o opera bizara, dar dupa gustulu de atunci.¹²⁾

— Fórte bine, dar nu e de ajunsu. Omer nu s'a pututu înaltiá la ideile sublime ale Salvatorului, si asiá nici nu e în stare a-lu esplicá. Asculta deci ce dicu io în sensulu învétiaturei creștinesci pure. Décati place Constantinopolulu si locuint'a mea, déca vrei asilu contra nedreptilor frati, remâni ací, în Constantinopolu, în cas'a mea, fi mie sora, si de-ti va placé velulu, il poti purtá cu mine, éra de nu, eu Augusta Pulcheria îti voi dá zestre. Ești contenta?

— N'am meritatu atât'a bunatate! — response Atenais cu lacremi în ochi, saruându mâna Pulcheriei, — dar admiru religiunea ta, o înalta Augusta, eu acum vedu naintea mea deschidiêndu-se o usiá, prin care cu totul altfel îmi apare edificiulu evangelicu, decât cum l'am studiatu, de alta parte nu cutezu a respinge ofertulu, caci asiu vatemá graçia maiestatii tale. Sùm contenta!

— Graçia împarte Ddieu. Noi suntemu unelte numai. Acuma vino sè te îmbracisâmu, — si îmbraci-sându-o, o sarutara tóte dearêndulu.

Nu asiá usiúr s'a lasatu a se capacitá Pedro, când il învitaru servitorii de la curtea împaratésca, că sè li urmeze. Însedar i se spunea, că împaratulu, că Pulcheria, că Atenais a ordonat uasiá. Elu pretindea mortisiu sè vina Atenais, de care e datoru sè asculte. Elu vré sè o véda.

N'a folositu nici o resonare. Atenais a fost tramsa cu carutia împaratésca la otelu, si numai atunci a plecatu Pedro. Ajungêndu la port'a de feru, unde a descalecatu Atenais, si aci avura lupta cu elu, caci nu voia nici la demândarea ei sè mérga în despartiemântulu servitorilor împaratésci, temêndu-se că-lu despartu pentru totu-de-una de domn'a sa.

Si aci numai Pulcheria a gasit u ajutoru. Pedro erá eununchu si cá atare, de si Pulcheria a interdisu intrarea altui barbatu, afara de Teodosiu si preotulu, unu venerandu betrânu, totusi esceptionalmente pentru fidelitatea acestui arapu, a subscrisu îndata unu decretu, denumindu-lu de ianitoru pe Pedro.

Ce bucuria! când i s'a cetitu decretulu scrisu în fuga de Pulcheria, vre-o dôue sîre.

— Pedro ianitoru! Pedro vede pe Atenais! — dicea elu plinu de bucuria, — dicea elu, si facea nasu lungu tuturor servitorilor, cari voiau sè-lu rapésca, dupa cugetulu lui.

V.

Resbunare creștinescă.

„De-ti va placé velulu, il poti purtá cá mine, éra de nu, eu Augusta Pulcheria îti voi dá zestre,“ asiá se esprimă Pulcheria catra Atenais, si Atenais îsi însemnă bine cuvintele aceste, si Pulcheria îsi tînù cuvântulu într'unu modu minunatu, cum vom vedé.

În decursulu anului aceluia, nu avemu alt'a de inregistratu despe eroin'a nostra Atenais, numai că luá parte la ocupatiunile Pulcheriei, cari constă în cusutu si brodaritu diu'a, séu la cultivarea gradinei in timpu acomodatu, si la rugatiunile si exercitiile religiose ce le îndepliniá parte singura în societatea celorlalte dame tóte calugarită, parte sér'a cu serviciului spiritualului curtii.

Aci cusura ele multe vestimente si mesai de altariu bisericescu, pentru cele mai de frunte biserici din Roma, Alesandria, Antiochia si Jerusalimu. Éra altariulu de auru, si ornatulu seu, erá unu specialu donu alu Pulcheriei în biserică din Constantinopolu de la Ss. Apostoli.

Aci se perfecțiună Atenais în învétiatură creștinescă dupa spiritulu evangelie, spre marea bucuria Pulcheriei.

— Voești sè ffi creștina perfecta, iubita Atenais? — o întrebă Pulcheria într'o di de tómna, când faceau preâmplarea in gradina.

— Si ce trebue sè facu spre acelu scopu? — întrebă Atenais.

— Cá sè te înscriii în carteia vieții, trebue sè primeșci botezulu.

— Așteptu dara cu nerabdare timpulu celu dorit.

— Asiá dara vom avé bucuria a asistá la o ceremonia celebra a religiunii noastre. Vedi, — adause Pulcheria cu o cautatura binevoitóre, — ce bine a facutu frații tei, că te-au esilatu! Eu, n'asiu fi avutu ocasiunea sè te numescu sor'a mea. Éra tatalu teu, bunulu Leontiu, mi-a venit u chiar întru ajutoru, când a dîsu sentintia asupra ta: „cu frumsetia si cu sciintia ta vei ajunge departe.“

— Multiamescu Provedintie, care grigesce în modu minunatu de cei parasiți, si mi-a datu mentoru în persón'a ta, o! venerata Pulcheria! D'ar permiti-îmi si mie o întrebare?

— Poftesce!

— Ce e caus'a de ai îmbracatu velulu castității? La acésta întrebare, Pulcheria s'a vedîtu în câtva emotiunata. Si Atenaidei i parea deja reu, că a pus'o. Pulcheria înce se sciá iute predominí, si i responde:

(Va urmá.)

Georgiu Traila.

¹²⁾ Cantu Caesar. Totu ácolo.

S A E O N G?

Conversare cu cetitórele.

Marele evenimentu literaru, triumfului dlui Vasile Alecsandri la emulatiunea poetica din Montpellier, forméza obiectulu de conversatiune în tote cercurile române.

În adeveru acesta e unu mare evenimentu, caci elu trage asupra literaturei nóstre atentíunea intregiei lumi civilisate.

Nu este inca nici unu casu, că vr'unu poetu român sè se fi împartesitù în o astfel de distinctiune înalta.

Tóta lumea latina vine sè incunune pe poetulu nostru. De acuma înainte, nu numai noi ne mândrimu cu elu, tóta gítea latina îl numescce alu seu.

Priveghiatórea din lunc'a de la Mircești, poetulu natíunii române, a devenit poetulu latinitatii.

*

De odata cu cânteculu aplaudatul alu filomelei nóstre renvià si natur'a. Campile si délurile imbracara tapetulu lor verde, înzestratul cu mîi de floricele. Lun'a lui maiu sosì si trecù.

Trebue sè ne plângemu însse, că de asta-data lun'a maialelor nu se purtă tocmai galantu façia cu arangiatorii de petreceri. Ploile dese spelara multe ilusiuni frumóse, si recórea pré aspra degerà o multime de flori ale bucuriei.

Se pôte dîce, că 'n anulu acest'a nici n'a fost primavéra cum se cade, ci din érna de odata întraramu în véra.

E bine, déca în maiu nu puturamu avé desfătare deplina, sè ne recompensàmu în junie!

Maialele trecura, sè traiésca junialele!

*

Lun'a lui junie are la ordinea dîlei multe evenimente interessante. Éta 'ndata congressulu! Dar sè nu politisàmu... Mai bine, sè vorbim de espositiunea universală! Se pôte dice, că de si acést'a s'a deschisù inca în prim'a maiu, în realitate numai acuma e gata.

Sè mergemu dar si noi acolo!

Cine n'ar merge bucuros la acésta espositiune, numai sè aiba mijlöce?! Dar nici de aceste nu se cere acuma asiá multu cá de alta-data. Pe timpulu duratei espositiunii se dau bilete pe calea ferata cu unu pretiu fôrte redusu.

Este interessantu a ceti rapórtele dîuarelor despre acésta espositiune. Cele din Germania scriu că 'n batjocura; din fia-care se cunoşce invidi'a, că Francia si fara concursulu Germaniei fu in stare a produce unu lucru atât de admirabilu, caci — precum se scie — Germania nu ia parte la acésta espositiune. Cele din Viena facu comparatiuni între espositiunea acést'a si între a lor din 1873, si scotu că resultatu, că fu Viena au fost mai solide — cladirile. Englesii, italianii, si tóta lumea, pâna chiar si muscalii, scriu frumos si admira — renviarea Franciei.

*

Renviare! Ce frumósa serbatore! Pôte sè fia mai frumósa decât acést'a? Nu credu!

Natíunea româna inca a trecutu prin actulu

renviarii. Si ce serbatore grandiósă fu aceea! Munții au resunat cântecele de bucuria a vâilor, si vâile au reoglindatu façia vesela a munților.

Dar renviarea ei deșteptă gelosia multora. Dușmanii s'au sporit. Ma si acel'a, pe care multi îl credeau amicu, se sparià de puterea de viétia a ei, aruncă masca si isi reluà rolulu de tiranu.

Dar acest'a nu e unu lucru nou. Déca frundârimu istoria, vedem, că incidentulu acest'a s'a mai repetit. De câte ori natíunea româna s'a înnaltiatu din pulverea îngenunchiării sale, de câte ori Românu a datu proba de nobilulu sănge ce curge în vînile sale: totdeuna a vinitu turm'a dușmanilor si i-au smulsu aripele libertății.

Repetî-se-va si de asta-data casulu acest'a? Ba! nu se mai pôte. Când o natíune este astfel petrunsa de simtiu libertății, când ea a datu atâte probe de vitej'i sa: nu mai are de ce sè se téma.

*

Si de ce ne-amu teme noi? Numai acel'a se pôte teme, care n'are putere de viétia, care nu si-a îndeplinitu missiunea.

Nu ni-amu îndeplinitu noi missiunea? Statu-amu însesar p'acestu pamêntu? N'amu luptatul in sîru de secoli în contra barbarismului? N'amu aperatutotudeuna libertatea? Nu facem partea din gítea latina?

Ce a fost gítea latina p'acestu pamêntu? Cetiti poesi'a premiata din nr. trecutu a dlui Alecsandri, si acolo veti gasi respunsulu ei:

O! Dómne, 'n lume cât am statu
In ochii sei plini de-admirare
Pe tine te-am representatul!

Iosif Vulcanu.

P u n c i u .

Archiducele Albrecht petrece la Paris. Dîlele trecute presedintele republicei dete unu prândiu în onórea lui. Cu ocasiunea aceea se petrecu o scena picanta.

Între bucatele servite la mésa figurau — din întemplatere séu cu alusiune, nu se scie — si aceste: „Bombe Solferino“ si „Rocher Magenta.“

Archiducele observându acést'a, dîse lui Mac Mahon, dupa ce se servì si înghiaciata:

— „Înghiaciata-Sedan“ a dtale mi-a placutu fôrte, vreau s'o gustu înc'odata.

*

Convorbire dupa revolt'a cea mai nouă din Constantinopolu:

Abdul Hamid: Cum se afla bunulu meu frate, Murad?

Ministru: Dênsulu e inca totu nebunu, înnalitate împérator!

Abdul Hamid: Dóra érasi are vointia sè ocupe tronulu?

Ministru: Chiar asiá de tare nebunu nu este elu.

*

— Maserea verde e acuma o nouitate, nu-i asiá?

— De risu. O nouitate? Eu am mâncat masere verde inca în — anulu trecutu.

~~~~~

Literatura si arti

Motii si Curcanii. Sub titlulu acest'a primiram de la Bucureşci o frumósa broşura, care conține două conferințe tînute de dlui A. I. Odobescu în Ateneulu din Bucureşci. Prim'a conferință, Motii, conține „Rescôla Românilor Ardeleni sub Horia în 1784—5“, — și a dou'a, Curcanii : „Luarea Rahovei de catra oștirile românești, la nov. 1877.“ — Amândouă sunt scrise cu acelu stilu frumosu românescu, care de multu au înfăltiatu pe autorulu în sirulu celor mai buni prosatori ai nostrii. Pretiul 2 lei noi.

Istori'a Românilor frantiozesce. Sunt patru ani de când dlu Hasdeu a publicat partea I. din „Istori'a critica a Românilor. În primulu volumu eruditulu nostru istoricu tratéza despre întinderea teritoriala a României, și prin urmare și despre drepturile ei asupra Basarabiei. Acestu volumu este deja de vr'o trei ani tradusu în limb'a francesa de dlu Fridericu Damé. Dilele trecute — dîce „Românu“ de unde scótemu aceste sîre — vorbindu-se despre însemnatatea acestei scrieri și despre interesulu ce are Români'a d'a se publică îndata, pentru că strainii să cunoscă deplinu drepturile României, dlu deputatu T. Bagdat oferî sum'a de 600 franci pentru înmediat'a tiparire și respândire a acestei scrieri. Numitulu dîuanu crede, că peste vr'o 15 dile carte tradusa va si esî.

Dlu Iosif Popu, jude cercualu regescu în Brașovu, a scosu de sub tiparu opulu seu anunçiatu și de noi : „Manualu a supra procedurei in causele mai menunte processuale civile“, scrisu pe sém'a poporului român, și în specialu pentru judecatoriele comunale.

Carti noue : „Despre partidele politice“, de Gr. G. Peucescu, Bucureşci. — „Considerațiuni generale a supra instrucțiunii primare“, conferinția tînuită de Dimitrie Ghica, Bucureşci. — „Consiliu higienice pentru crescerea copiilor“, de dr. Dimitrie Cantemir, Bucureşci. — „Trei sîreti și doi ghebosi“, povesti populare, anecdote, de Toma Vartie, Bucureşci.

O faptă patriotică. „Roman'a Libera“ afă că ministerulu de resboiu, împreuna cu alu instructiunii publice, din Români'a, au însarcinat pe dlu Soecu cu publicarea unei editiuni a poesîilor, în cari dlu Vasile Alecsandri cântă vitej'a oștenilor români, — spre a se imparti gratis în armata.

Din „Istori'a resboiului din orientu,“ tiparita la Bucureşci sub îngrijirea dului D. Laurianu, cu colaborarea dlor I. Manliu și D. Miron, a esită broșur'a a sieptea.

Dîuare noue. „Miculu Jurnalul,“ apare în töte dilele la Bucureşci. — „Tob'a,“ în Craiova. — „Cabinetul de lectura,“ fóia beletristica, la Iași.

Biserica si scola.

Sinodulu archidiecesanu din Sibiu în siedint'a a sieptea săntăiu a transpusu la comisiunea pentru propunerii unele propunerii de natura atât de delicata, încât despre un'a énsusi Esc. Sa metropolitulu a declaratu, că aceea este unu atentatu îndreptat oblu in contra persoanei sale; apoi a continuat desbaterea regulamentului afacerilor interne ale consistoriului. În siedint'a a opt'a deputatulu Baiulescu facu o intercaliune în privint'a censurării manualelor subșternute consistoriului spre acestu scopu, și dupa ce presidiulu promise, că va purta grige, că astfel de manuale pe viitoru să se censureze la tim-

pulu seu, se continua și se încheia desbaterea regulamentului consistoriului; apoi urmă desbaterea asupra raportului comisiunii generale despre dreptulu de proprietate, de administrare și de dispunere asupra tipografiei archidiecesane, și se decise, că dreptulu de proprietate și de dispunere este alu archidiecesei, dar dreptulu de administrare este alu comisiunii administrative instituite prin testamentulu intemeiatului lui Siaguna; în privint'a regulării foii „Telegraful Român“, de óra-ce acest'a nu este unu diuaru oficialu alu archidiecesei, sinodulu nu s'a simtîtu chiamatu a-i regulă positiunea. În siedint'a de dupa miédiadi, la propunerea dului V. Romanu, s'a alesu o comisiune, care — dimpreuna cu comisiunile esmise din celealte sinode — să caute a delatură pedecile ce stau în calea functiunării regulate a organismului metropolitanu, — membrii comisiunii sunt domnii : I. Hanea, A. Trombitasius și N. Stravoiu. — In siedint'a a nou'a s'a desbatutu raportulu presidialu, prin care se aréta causele din cari nu s'a împartită la timpu ajutorulu de statu și din cari nu s'a înfaçisită la imperatulu deputațiunea alăsa în sesiunea anului trecutu, cu scopu de a mijloci restabilirea hotaririi primitive față de acelu ajutoru; în urma procederea presidiului se justifică, cerîndu-se că deputațiunea să se prezinteze la timpu oportunu la locurile mai înalte. S'a mai desbatutu o propunere a presidiului, prin care avea să se reguleze pe viitoru dreptulu testamentaru alu archiepiscopului, — dar peste ast'a se trecu la ordinea dîlei, de óra-ce statutulu organicu reguléza dreptulu archiepiscopului în asta privint'a. În siedint'a a diecea, cea mai de pe urma, s'a desbatutu și primitu raportulu comisiunii pentru bugetulu casei, alu comisiunii pentru propunerii, — apoi sesiunea anului presentu alu sinodului se încheia. Deci încheiamu și noi aceste estracte facute dupa „Telegr. Rom.“

Sinodulu eparchialu aradanu în siedint'a sa de la 26 apr. a decisu : să se sustina și mai departe praca învetațoreșca de doi ani pretinsa de la candidații de preotă, amplificându-se dispozitîunea în privint'a acest'a astfel, că 1. ascultatorii de teologia să se califice nu numai în pedagogia și metodica generala, ci și în metodica speciala și în scol'a practica, — 2. teologulu astfel absolutu, în lips'a de recurenti pedagogi, pote să se aplice de învetațorul că și preparandu absolutu, — 3. de către acelu teologu vré să fia învetațorul definitivu, se cere că dupa praca de doi ani să facă esamenulu de calificatiune învetațoreșca, — 4. cu ocaziunea concurselor dintre individuji de calificatiune egala să fă a preferiti cei cari au funcționat că învetațori, — 5. afara de amintit'a preferinția nu există mijloce silitore séu pedepsitore pentru a se aplică teologiei de învetațori. S'a raportatu, că lefile învetațoreșci s'aibunetă în 11 comune. Sinodulu a însarcinat pe ambele consistorie, din Arad și Orade, că și pe viitoru să se tîna conferinție învetațoreșci și cursuri supletoare în fia-care anu. Apoi s'a arătat, că în anulu trecutu s'aibeschis 16 școli noue. Se prezinta statistică școlelor din diecesa, pe care o vom reproduce cu alta ocasiune, observându acumă, că aceea e forte trista. În fine s'a decisu, că de aci nainte sidocș'a episcopescă, să se incasseze pe calea consistoriilor, ér convenția episcopescă să se incasseze atât în partile ungurene, căt și în cele bănătice pe calea organelor administrative.

✓ Statistic'a studentilor români. Societatea „România-Juna“ a junimei române din Viena, dorindu a compune și a publică o statistică a tuturor studentilor români aflatori la școalele superioare ale Europei, cere concursulu publicului român, alu decanatelor de la institutile superioare române cu rangu academicu, și cu deosebire concursulu studentilor români de pe la diferitele universități, rugându-se a-i împartesî celu multu pâna la 1 oct. st. n. a. c. numele, specialitatea studiului si loculu nașcerii studentilor români din respectivulu orasîu, — asemene si numele si ocupatiunea parinților acelora.

✓ Unu nou dr. de filosofia. Dlu Lazaru Petroviciu, carele — că stipendistu alu diecesei Aradu — a studiatu cursulu de trei ani la facultatea filosofica a universitatii d'aise, în septemâna trecuta facù doctoaratu in filosofia cu successu laudabilu, avêndu că studiu principalu pedagogi'a, si că secundare: filosofi'a si limb'a si literatur'a româna. Noulu doctor este unu colaboratoru alu foii nôstre, în care a lucratu sub numele „Lazaru P. Petrinu,“ — de aceea avemu causa dupla a-lu felicită. Institutulu clericalo-pedagogicu din Aradu va câstigá printr'ensulu unu bunu profesor. Înse înainte de a-si ocupá catedr'a, dlu Petroviciu doresce să mérge a-si completá studiile la vr'o universitate din strainetate; dieces'a Aradului va face dar unu pasiù forte salutaru în interesului ei de cumva va dà acestui tineru diligentu mijlocele necessarie.

Esamene professorale. Dlu Ioanu Ciocanu, fost stipendistu din Naseudu, a facutu la facultatea filosofica a universitatii d'aise esamenu professoralul, avêndu că studiu principalu limb'a si literatur'a româna, si că secundarie: geografi'a si istori'a. Asemene si dlu Josifu Goldisîu, professoru de limb'a si literatur'a româna la liceulu din Aradu, facù esamenu professoralul din acestu studiu, avêndu să mai faca la érna altulu din limb'a latina.

Din Resiti'a montana (Banatu) ni se scrie, că zelosulu invetitoru de acolo, dlu Ionu Simu, a începutu să infintieze o biblioteca pentru copîi; asemene alta biblioteca pentru adulți. Totu de acolo primim u scirea, că si corulu a renviat; magistrulu corului e dlu I. Kolosi, conducatorulu dlu Iosif Baltezanu, casaru dlu Iosif Pocrianu, si controloru dlu Grigoriu Balanescu. Cântaretii sunt 35 de énsi, contributori peste 50, tax'a lunara 25 cr.

✓ Unu nou dr. în medicina. Dlu Ioanu Uilacanu, unu tineru din Transilvani'a, la 22 maiu fu promovat la universitatea din Budapest ca doctor în sciințiele medicale.

Societati si institute.

✓ Societatea „Transilvania“ din Bucuresci a tinutu în lun'a lui martie adunare extraordinară pentru revisuirea statutelor si afarea modului cum s'ar pute mai bine eternisá memoria repausatului fostu presiedinte A. Papu Ilarianu. Dupa ce se facura unele modificari în statute, relativu la eternisarea memoriei lui Papu s'a decisu, că Societatea să infintieze unu stipendiu universitaru cu numele A. Papu Ilarianu, si să se faca unu portretu coloratu alu repausatului. Apoi se desbatu bugetulu anului 1878, venitulu curatul fiindu 9648 lei, pentru stipendie si alte spese s'a destinat 5545 lei, éra pentru industria, meșterii si alte ajutore de învestiamântu 4103 lei.

✓ Societatea de assigurare „Dacia“ din Bucuresci si-a tinutu adunarea generala la 30 aprile (12 maiu.) Presiedintele Societății, dlu B. Boerescu — precum ni spune „Press'a“ — citi raportulu anualu, care aréta unu escedentu pentru 1877. Dlu Boerescu a aratatu, că numit'a societate a platit u daunatilor, de la 1871 si pâna la 31 dec. 1877 o suma de 14.000,000 lei. Actionarii s'a departatutu deplinu multiamiti.

✓ Banc'a României. Adunarea generala a acționarilor „Bancei României“ va ave locu la Londra în 1/17 junie.

Societatea Petru Maior a tinerimei române din Budapesta si-a închisu sădintele la 19 maiu, cu care ocasiune s'a cetitu si raportulu secretarului, din care vom scôte si noi unele date.

✓ Societatea de lectura a studentilor români din Brasiovu tînù la 14/28 maiu sădintă publica literaria în sal'a cea mare a gimnasiului român gr. or.

✓ La Naseudu în 2 junie se tînù adunarea constituitoare a „reuniunii invetitorilor din fostulu districtu alu Naseudului si tinutulu din giuru“, a carei statute s'a aprobatu de curêndu prin ministeriu. În adunarea acést'a se tinura si disertatiuni de dnii invetitori: Iacob Popu, Petru Tofanu, Teodoru Rotaru, Ioanu Iarda, Isidor Titieni.

✓ Societatea Alexi-Sincaina a teologilor din Gherla, dupa ce prin rescriptulu ministerialu din 5 aprile s'a constatatut nevinovata, s'a restituitu în drepturile sale, si si-a renceputu activitatea.

✓ In Siomcuta-mare la 30 l. tr. se tînù adunarea „reuniunii invetitorilor români din Chioru.“

✓ Reuniunea sodalilor români din Sibiu tînù adunarea sa generala încă la 30 aprile, sub presidiulu dñui N. Cristea, carele deschise adunarea cu o cuvîntare potrivita. Apoi se ceti raportulu comitetului si în urma se alese comitetulu celu nou. Presiedinte si vice-presiedinte fure realesi dnii N. Cristea si N. Simtton, cassaru George Bogorin, controloru N. Marcu, notaru V. Petruti. În comitetu V. Chereși, E. Munteanu, D. Dipon, T. Mihailoviciu, D. Salciu, C. Dragosiu, I. Caicutiu, I. Ionasiu. Din raportulu comitetului amintim — dupa „Telegr. Rom.“ de unde scótenu acést'a notită, — că în decursulu anului a contribuitu forte multu la înaintarea reuniunii dlu parocu si professoru de cântări D. Cuntianu si dlu N. Petrescu, celu d'ântâi instruindu gratuitu pe membrii în music'a vocala, si celu din urma asemenea în cunoșcintie istorice.

Ce e nou ?

Unu nou atentatu asupra împaratului Vilelmu. Dumineca, la 2 junie, dupa miédiadi la 1 óra si 30 minute, pe când împaratulu Vilelmu se 'ntorcea a casa cu trasur'a, unu individu puscă spre elu de dône ori. Împaratulu fu ranit, dar ból'a lui nu e pericolosa. Numele atentatorului e dr. Nobiling.

Marele succesu alu dñui Vasile Alecsandri la concursulu pentru cântulu latinu a umplutu de bucuria si de mândria tote ânimele române. Îndată dupa esîrea în publicitate a scirei importante, marele nostru poetu primi o multime de felicitări din tote partile. Triumfulu dñui Alecsandri este cu atât mai vîrtos stralucit, căci concurrentii au fost numerosi: francesi, italieni, spanioli si portugesi. Poetulu nostru premiatu fu chiamatu îndată la Montpellier, unde

se tinea adunarea Societății limbelor romane, înse împedecat de cause familiare nu se pută duce. Acuma cântecul încununat se va traduce în toate limbele neo-latine, și facându-i-se musica, se va cântă pretotu-indene că imnul alu gîntei latine.

Caleorî'a Domnitorului Românîlor. La 12/24 maiu deminéti'a Domnitorulu a parasit Curtea de Argesiu, și a plecatu spre Câmpu-Lungu, fiind pretotu-indene întimpinat cu entuziasm. La Mușteșci M. Sa a decorat pe invetigatorulu cu medalia. La Domneșci a consolat pe veduvele soldaților căduți în luptă și a decorat pe unii raniti. La Câmpu-Lungu primirea a fost entuzastică, la bariera era ridicat un arcu de triumfu; ântâiu s'a celebrat unu Te-Deum; toate casele au fost decorate pompos, toate fereștile pline de domnisoare în costume naționale, cari se întreceau a aruncă flori; sér'a Marfă Sa a facut o plimbare prin orașu. În dîu'a de 13/25 maiu Marfă Sa facu o excursiune la manastirea Rușcar. La 14/26 maiu a pornit din Câmpu-Lungu la Tîrgoviște, unde asemenea fu primitu cu același entuziasm, sér'a orașului era iluminat. La 15/27. Marfă Sa s'a rentorsu la Bucureșci, unde l'a întimpinat Dómn'a cu miniștri.

Domnitorulu Românîlor a adressat ministrului presiedinte o scrisoare, prin care îl róga a aretă tuturora viu'a sa multămită pentru toate urările și felicitările facute cu ocasiunea serbării aniversării suirii sale pe tronulu Romaniei, și dice între altele: „Acest manifestări, în urmă evenimentelor prin cari a trecutu tiér'a, în urmă sacrificielor ce a fost nevoita a îngadui și este gata a îngadui încă pentru independență și marirea ei, au fost îndoitu de scumpe pentru mine, și mi-au datu increderea, că cu ajutorulu a totu-puternicului și cu barbată' fiilor ei, România va șci a esî cu bine din greutățile órei presente.“

Mai multi cetățeni din Bucureșci, mare parte deputati, cu ocasiunea inaugurării festivitatilor latine de la Montpellier, — precum ni spune „Dorobantiulu“ — au adresat comitatului diriginte o telegrama de felicitare în numele compatrioților lor, invitându congresulu că sesiunea viitoră (Septembrie 1879) să tina în Bucureșci. Comitatulu a respunsu telegraficu d-lui Ureechia, că „multiamesce cu emotiune și că primeșce propunerea cu bucuria, în numele Latinilor întruniti la Montpellier.“

Orisonulu politicu pare că se mai înseinéza. Se scrie, că congressulu în fine totusi se va întruni, și a nume la Berlin. Între aceste atât Anglia, că și Russi'a se gata de resboiu. Austro-Ungaria fortifica passurile transilvane, și a ocupat Orșova-nouă (Ada-Kaleh) de unde turcii au esită.

Memori'a lui Voda Cuza. La 6/18 maiu s'a serbatu la mosi'a Ruginósa, nu departe de Iasi, pomenirea de alu 5-le anu a lui Voda Cuza, cu care ocasiune — dupa obiceiu — s'a împărțit ajutore la cei saraci. Veduv'a fostului domnitoru, principess'a Elena, a tramișu și de astă-data o frumósa cruce negra de abanos, în mijlocul unei ghirlande de argintu, tintuita în lemn, pe care se vedu totu în argintu inițialele „A. C.“, de desubtulu ghirlandei se citeșce urmatórea inscripțiune: „Jale eterna. Spre pomenire. 3 maiu 1878.“ Conturulu crucii este ornatu cu o ghir-

landa de flori. Acestu daru a sositu în dîu'a de 3 maiu la ștaji'a de la Ruginósa, și lad'a ce conținea crucea a fost immediat transportata la palatu și deschisa în prezent'a unei numerosu publicu. Serviciul divinu s'a sevîrsită de catra protoierulu județiului la care au asistat unii din membrii familiei repausatului.

Procesele de presa ale Gazetei Transilvaniei, cari aveau să se pertraceze la 14 și 28 I. tr. la curtea cu jurati în Sibiu s'a amânatu érasi din caușa bólei dului Jacob Muresianu.

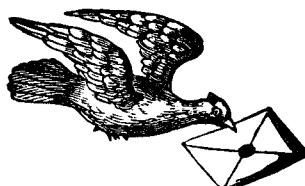
Serbarea Voltaire. La 30 maiu se serbă în Paris aniversări de o sută de ani a mortii lui Voltaire, la care luara parte numai republicani. Serbarea se facu prin dôue festivități literare: în teatrulu Gaité și în Cirque Myers. Se tinura multe vorbiri, între altii vorbi si Victor Hugo.

Siahulu Persiei, precum scriseram mai de multu, a plecatu de-a casa în Europa. La mijlocul lunei trecute elu sosi în Russi'a unde — la Petersburg și Moscova — fu primitu cu multa pompa. Nu peste multu dênsulu va sosi la Vien'a.

Calindaru nou în Russi'a. Din Petersburg se scrie, că guvernulu russescu are intentiunea d'a înlocui calindarulu julianu cu celu grigorianu. Proiectulu privitoru la caușa acéstă s'a transpusu academiei de științe din Petersburg.

O sarutare scumpă. Istori'a s'a petrecutu în America la Bethlebem. Unu adoratoru de feinei, James Whitbeck, ceru de la o dama — Margareta Meade — o sarutare, pe când barbatulu dênselui nu se află a casa. Si fara să aștepte respunsulu, elu își întinse brațele catra ea. Dn'a Margareta însă i trase o săntă palma, și fugindu în casa, setosulu de sarutare ramase cu buzele umflate. Ea însă nu se multămi cu atât'a, ci consultându pe barbatulu ei, intentă lui Whitbeck unu processu. Acestă fu condamnatu a platî 400 de dolari. „Celu puçin de-asău fi sarutat-o!“ — esclamă elu platindu sum'a.

Post'a Redactiunii.

Dlui S. Fl. M. în Siretiu. Numere din 1874 nu mai avem de fel la dispoziție.

Dlui G. Tr. în Caransebesiu. Caușa că pentru fia-care exemplarul din dîuarele tramise de la noi în provinciile austriace acolo se plateșce căte unu cruceru, e, că aice ștergându-se timbrul de dîuare, ceea ce acolo există și acumă, guvernul austriac prin modulu acestă se recompensă pentru dîuarele cari mergu d'aice acolo netimbrate.

Din caușa serbatorilor, tipograff'a remânenđu închisa dôue dile, „Familia“ nu va apărî în joi'a viitoră. Că însă onorab. publicu să n'aiba nici o scadere, cuprinsulu acelui numeru se anticipă la nrulu de față, și astfelu acestă apare în o cîlă întrégă.

Proprietar, redactoru respundietoru și editoru: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Aleșandru Kocsi în Pest'a. 1878. Calea tierei nr. 39.